

Cal Fontfiguera

Rajadell

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Massana. Camps de Fontfiguera. Sud del terme.
Emplaçament
Alçada: Camí que surt de Rajadell, a uns 2 km de can Massana
683

Coordenades:

Latitud: 41.69945
Longitud: 1.71292
UTM Est (X): 392906
UTM Nord (Y): 4617208

Classificació

Número de fitxa 08178 - 85
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XX
Any 1794
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad: 08177A01100001
Autoria de la fitxa PEP 1993 (Jordi Piñero)/ OPC 2017-21
Data de registre de la fitxa: dv., 05/02/2021 - 01:00

Descripció

Masia de petites dimensions formada per la casa, un cobert i una nau moderna adossada a la casa. La casa ha estat bastant reformada externament. Gairebé s'hi han adossat dependències a tots els costats. El nucli central és de planta rectangular i presenta coberta a doble vessant amb la carena perpendicular a la façana (partida per un mínim desnivell del sostre). Consta de planta baixa més un pis i golfes. Les parets són fetes de maçoneria. A l'angle NO hi ha situada la nau corresponent a una granja, construïda amb totxo, que ocupa tot el sector posterior de la casa. La resta de dependències són cossos menors. A la dreta hi ha un cos afegit d'una planta i a una sola vessant, amb us de garatge. Fins i tot a la façana principal, a migdia, s'hi ha adossat un cos baix amb una terrat, que constitueix un porxo que aixopluga l'actual porta d'entrada, a l'esquerra, al capdamunt de 8 graons de totxo, i un altre espai obert a la seva dreta. Aquest cos adossat a la façana ocupa la crugia esquerra de la mateixa. A la crugia dreta hi ha un antic portal (la porta principal antiga, tal vegada), rectangular, amb una llinda (amb la data 1794) i brancals de pedra. Actualment la façana és arrebossada amb ciment, d'un color ocre. Les finestres són disposades força regularment. Només alguna conserva un ampit de pedra.

A la part de migdia, a l'altre banda del camí d'accés a la casa, s'aixeca un cobert modern construït sobre la base de l'antiga pallissa.

Al NE de la casa encara s'observen les restes d'un edifici rectangular que aixoplugava una tirada de set tines, i que estava separat de la casa per un estret corredor. Es conserva la paret exterior de l'antic edifici, que dona als camps. La construcció estava formada per diversos cossos adossats que s'allargaven a l'extrem de llevant del mas. Separada d'aquestes, hi havia la tina de l'amo, que era la més gran, que es conserva adossada a la façana posterior de la casa. Presenta una interessant rampa per accedir a la part superior.

Observacions:

Figura al Catàleg de Masies i Cases Rurals 2014 (num. 34), amb el nom de Fontfiguera. Segons Molins (2020:177), Mas Font Figuera. Al PEP 1993, citat com Cal Font Figueres.

Masoveria del segle XVIII, amb significatives modificacions modernes que han alterat la morfologia original. Conserva una inscripció gravada en una llinda de la porta de la façana sud amb l'any 1794, sota una creu gravada. La casa ha estat molt modificada de dintre i de fora i el sol vestigi antic és el portal esmentat amb la data 1794 a la llinda. Adossades a la casa hi havia hagut un regle de set tines, actualment ensorrades, i una tina més gran, segurament per les parts de l'amo, adossada a la casa. Aquest conjunt de tines i tinois tenien especial interès. Les tines foren enderrocades per la propietat a mitjans de la dècada de 2010. El PEP 1993 incloïa una descripció de les tines, que es conservaven íntegres però que ja estaven llavors en un estat precari. La construcció estava formada per cossos adossats de diferents dimensions, la major part amb coberta a una vessant. Dues de les cobertes s'ajuntaven formant una doble vessant. En total eren set tines adossades. Una altra tina es trobava en el cobert de migdia. També existeixen tinois. Antigament hi havia una altra tina on ara hi ha la pallissa. La casa s'ubica al costat del camí de Rajadell a Castellfollit, en una zona força muntanyosa. Per arribar-hi cal sortir de Rajadell en direcció a Castellfollit del Boix i Can Junyent i arribar a can Massana. El mas està a uns 2 Km al SO de can Massana. Actualment té us residencial i també funciona com a granja. Conreus a prop.

La font de Cal Fontfiguera, que es trobava prop de la casa, al camí de Servitge a Castellfollit, al costat del Torrent de l'Infern, prop del trencall que puja en direcció can Massana, va desaparèixer fa pocs anys. Aquest font abastava d'aigua la casa, fins que va ser colgada i inutilitzada quan es va fer el nou camí d'accés en direcció a can Massana des del camí de Castellfollit, i que passa per Cal Fontfiguera.

Història

Font Figuera ha estat sempre una masoveria del mas Massana, a càrrec de masovers, construïda modernament. La data de 1794 gravada indica que la casa fou construïda a finals del segle XVIII.

Però la casa va tenir un precedent: Can Gener, una casa propera, no localitzada. Els homes del mas Gener de Novelles de vegades s'anomenaven de Font Figuera, el que ens porta a pensar que aquell mas es podria trobar a la zona on ara s'aixeca la casa de Font Figuera. Molins (2020: 177-178) ens documenta els ocupants de can Gener, al segle XIV. L'esment més antic es de 1318, quan Pere Gener de Font Figuera va avalar un deute. El 1343 es documenten Mateu de Font Figuera i la seva muller Guilleuma. El 1463 el mas Gener encara estava habitat, però després el territori es despobra i no tenim més notícies de la casa ni dels seus habitants, però el topònim es manté viu i el 1575 l'amo del mas Enveja va cedir un bosc que limitava amb Font Figuera.

Els primers masovers coneguts de Font Figuera són Joan Brunet i Rosa Tomàs, que hi eren el 1801.

Posteriorment, coneixem els noms dels masovers posteriors (vegeu Molins, 2021: 177-178). A finals de desembre de 1909 l'amo Quirino Vila Massana va

donar l'avís de comiat de la masoveria a Salvador Pujol i li va donar un any per desocupar la casa i la terra.

Amb els diners que tenia estalviats el Salvador va comprar una casa a Manresa i un hort a la vora del riu, un terreny que després va ocupar l'empresa Pirelli. El 1910 hi havia nous masovers, Josep Torras Servitja i Mercè Sallés, de Castellfollit. El 1927 ocupava la masoveria la parella Joan Oliva i Josefa Oliva. El seu fill i hereu va ser el Melitó, nat el 1931. El Melitó i la Josepa van morir a Font Figuera i la vídua va marxar cap el 2014. Els Oliva van ser els darrers masovers i llavors els Massana va fer algunes obres a la casa (ensorrant la tirada de 7 tines adossades) i hi va posar llogaters. Els actuals van entrar el 2019.

Les tines del mas s'utilitzaren fins els anys setanta del segle XX. Cada parcer tenia la seva tina. També hi havia la tina de l'amo, que havia de fer-se ell mateix el vi de la part que li corresponia de la collita. Cada tina era coneguda amb el nom que la identificava més clarament: tina xica, tina gran, tina de l'amo, i les tines dels parcers.

Bibliografia

MOLINS, Ernest (2020). Cases i Masos de Rajadell (I). Ajuntament de Rajadell. pp 177-178

